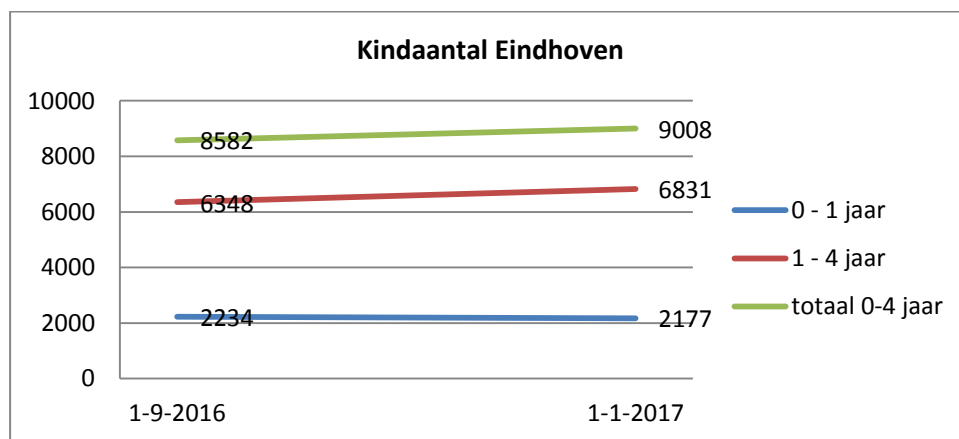

**ZuidZorg JGZ 0 – 4
jaar in 2016 in de
gemeente Eindhoven**

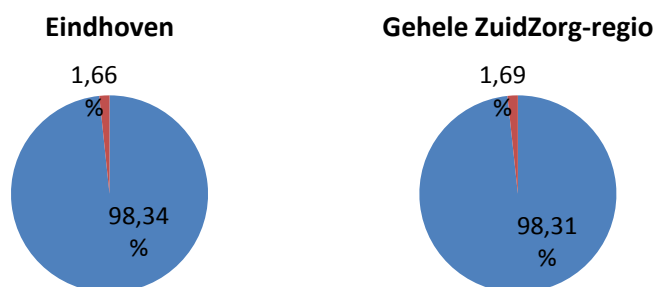
Aantal kinderen

Bron: GBA. Voorheen werd het aantal kinderen in zorg over gehele kalenderjaren weergegeven. Vanwege de overgang naar een nieuw digitaal dossier worden vanaf dit jaar de GBA-cijfers gepresenteerd. Dit betreft gegevens aan de hand van peildata.

Bereik

Onder 'bereik' verstaan we het percentage kinderen met wie de JGZ contact heeft gehad.

Het bereik is in de gehele ZuidZorg-regio ruim boven de norm van 95% van het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ).

Vaccinaties

Vaccinatiegraad

	DKTP	Hib	Hep. B	Pneu-mo	BMR	Men.C	Basis-immuum
Eindhoven	94,3	95,8	93,7	93,6	95,1	95,0	97,2
Gehele werkgebied	95,8	96,5	95,6	95,6	96,4	96,3	95,8

De stafarts aan het woord: Twijfels over vaccineren

Landelijk zien we een kleine afname van de vaccinatiegraad van ongeveer 0.5% per jaar zonder duidelijke reden. In de regio Zuidoost Brabant is er (nog) geen duidelijke trend waarneembaar. In het afgelopen jaar is er veel aandacht geweest in de media over het wel/niet vaccineren van je kind. Ouders lijken meer onzeker te zijn over het vaccineren om verschillende redenen. Het betreft soms (vermeende) bijwerkingen zoals autisme, epilepsie, slaapproblemen na vaccinatie, of ouders hebben zorgen over stoffen in het vaccin (zware metalen, 'giftige stoffen'). Ook aarzelen ouders soms met vaccineren als een kind in het gezin eerder heftig gereageerd heeft op een vaccinatie.

De JGZ gaat waar mogelijk met ouders in gesprek over hun twijfels en angsten. We geven uitleg over de werking van vaccinaties, samenstelling van vaccins, ziektes waartegen gevaccineerd wordt en de mogelijkheden van alternatieve vaccinatieschema's.

De meeste ouders vaccineren uiteindelijk wel. Soms starten ze later met vaccineren of ze volgen een ander schema. De vaccinatiegraad ligt in Zuidoost Brabant ruim boven de norm van 90%.

Gehoorscreening en hielprík

De neonatale screeners van ZuidZorg voeren zowel de gehoorscreening als de hielprík uit. Het percentage kinderen dat hiermee bereikt wordt, was in 2016: 99,7%. Deelnamepercentage, tijdspad en refer percentage (overscreening) voldeden ruimschoots aan de gestelde kwaliteitsnormen.

Voor de hielpríkken heeft ZuidZorg samen met de ziekenhuizen 100% bereik in de regio.

Bereikbaarheid voor cliënten

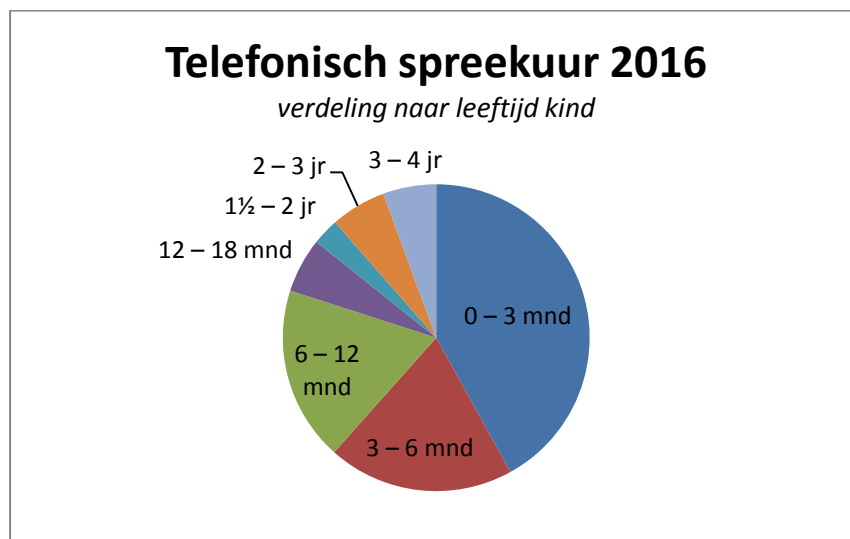
Inloopspreekuur:

Tijdens inloopsprekuren kunnen cliënten zonder afspraak binnenlopen voor vragen of om hun kind te wegen. In Eindhoven zijn de inloopsprekuren zo gepland dat er dagelijks ergens een inloopspreekuur is.

Telefonisch spreekuur:

Maandag t/m vrijdag van 9.00 - 11.00 uur en van 14.00 – 16.00 uur. Dit is voor ouders in de gehele regio een laagdrempelige manier om advies in te winnen van de Jeugdverpleegkundige.

Net als voorgaande jaren is in 2016 veel gebruik gemaakt van het telefonisch spreekuur, tijdens de peiling in maart en november waren dit gemiddeld 35 telefoontjes per dag. Zoals in de grafiek te zien is, maken ouders van zeer jonge kinderen het meest gebruik van het spreekuur.

Verreweg de meeste vragen gaan over voeding/eetproblemen (42%), gevolgd door ziekte (9%) en slapen (8%).

Risicosignalering

Bij alle kinderen wordt een risicotaxatie gedaan: de risico- en beschermende factoren van het kind en gezin worden in beeld gebracht. Dit betreft zowel kind- als oudergerelateerde risico's.

De risicotaxatie vindt onder meer plaats tijdens de intake. Deze wordt door de JGZ-verpleegkundige uitgevoerd in elk gezin waarin een baby is geboren en zo nodig bij nieuwkomers in de gemeente met kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar. Meestal vindt de intake bij de cliënt thuis plaats.

Dit huisbezoek is een belangrijk moment in het kader van risicosignalering. De JGZ-verpleegkundige beoordeelt de draagkracht en draaglast van de ouder(s), kijkt naar de gezondheidssituatie van het betreffende kind in zijn omgeving en legt een basis voor de verdere zorg die nodig is voor het kind en zijn ouders/verzorgers. Samen met de ouder/verzorger wordt gekeken welke vorm van zorg/begeleiding nodig is. Dit wordt na ieder volgend contactmoment opnieuw besproken, zodat ieder kind de juiste zorg op maat ontvangt.

Kinderen met risico's op lichamelijke of sociaal-emotionele ontwikkelingsproblemen worden als aandachtskind geregistreerd.

Aantal aandachtskinderen

	aantal	percentage
Eindhoven	1753	19,5%
Gehele werkgebied	1758	14,7%

12 meest voorkomende risicofactoren van de ouder:

	Eindhoven	Gehele werkgebied
Spreekt geen Nederlands	22,9%	21%
Psychiatrische problemen	12,1%	15%
Langdurige werkloosheid/ Arbeidsongeschiktheid	15,1%	13%
Eenoudergezin	11,9%	10%
Ontbreken sociaal netwerk	10,3%	9%
Chronisch ziek	6,8%	8%
Roken	4,7%	6%
Als kind zelf mishandeld	3,9%	5%
Levend van minimuminkomen	5,2%	5%
Laag of niet geletterd	3,2%	3%
Tienermoeder	2,5%	3%
Verslaafd aan drugs/alcohol	1,3%	2%
	100,0%	100%

Bij onvoldoende verstaan en spreken van de Nederlandse taal maken JGZ-medewerkers gebruik van een vertaalsite of –app om de communicatie te vergemakkelijken. Ook kunnen zij een telefonische tolk inschakelen.

In een aantal Spilcentra worden Nederlandse taalcursussen specifiek voor ouders van jonge kinderen aangeboden. De JGZ verwijst ouders van jonge kinderen actief naar deze taalcursussen. Verder krijgen kinderen van deze gezinnen bij 2 jaar een VVE-indicatie zodat ze extra dagdelen KDV/peuterspeelzaal krijgen aangeboden.

Bij niet-Nederlands sprekende gezinnen, waaronder expats en vluchtelingen, is vaak niet alleen sprake van een taalbarrière, maar ook van gebrek aan kennis over het Nederlandse gezondheidssysteem, afwijkende vaccinatieschema's en culturele verschillen t.a.v. opvoeding en gezondheid. Voor deze groep hebben we als JGZ meer tijd nodig.

Bij psychiatrische problematiek kan Baby Extra worden ingeschakeld. Baby Extra richt zich op het voorkomen van hechtings- en andere problemen als gevolg van psychiatrische problematiek. Indien nodig wordt verwezen naar de GGzE.

Bij het ontbreken van een sociaal netwerk begeleidt de JGZ ouders richting aanmelding voor speelinloop en peuterspeelzaal of attendeert hen op het borstvoedingscafé.

Waar nodig wijzen de JGZ-medewerkers ouders, met behulp van de website, op de mogelijkheid van ondersteuning door WIJeindhoven. O.a. in het kader van toeleiden naar financiële ondersteuning.

Prenatale huisbezoeken risicozwangeren

Zwangere vrouwen in een risicogroep ontvangen tijdens een huisbezoek op maat informatie, begeleiding en voorlichting, met als doel een betere start voor het kind doordat ouders beter zijn voorbereid op het ouderschap. Hiervoor is nauwe samenwerking met de verloskundigen in de regio: er is een schriftelijke overdracht bij risicozwangeren.

Verwijzingen

De JGZ signaleert problemen en behoeften van het kind en diens ouder/verzorger en schakelt tijdig andere hulp in. Vaak gebeurt dit via een verwijzing naar een ketenpartner, veelal om medische redenen, zoals verdenking dysplastische heupontwikkeling, visusstoornissen, etc.

Aantal verwijzingen Eindhoven

	Eindhoven
Oogarts/optometrist/opticien/orthoptist	241
Kinderfysiotherapeut/oefentherapeut	212
Huisarts	155
Maatschappelijk Werk	120
Radioloog/Diagnostiek voor U	119
Audiologisch Centrum	112
Logopedist	97
Kinderarts	86
Diëtist	35
MEE/Integrale Vroeghulp	31
Lactatiekundige	15
Andere medisch specialist	14
Orthopeed	12
Dermatoloog	11
Totaal	1260

lokaal maatwerk

Contactmomenten op maat

Een contactmoment kan bestaan uit een telefonisch contact, een e-mail-contact, een huisbezoek op indicatie of een extra afspraak op het consultatiebureau. Dus eigenlijk alle contacten met ouders buiten het reguliere consultatiebureau om. Triple P en Video Home training zijn middelen om ouders te helpen meer in hun kracht te komen staan. In 2016 is gebleken dat het aantal afgesproken uren te weinig blijkt voor een stad zoals Eindhoven. Met name de grote stroom niet westerse vluchtelingen hebben gezorgd voor een grote werkdruk.

Groepsvoorlichting

Er zijn verschillende cursussen en bijeenkomsten voor zwangeren en ouders van jonge kinderen op verschillende locaties, verspreid over het werkgebied ZuidZorg. Het betreft de volgende informatiebijeenkomsten:

- Houding en Ontspanning 24 bijeenkomsten
- Bevallen en Kraamzorg 30 bijeenkomsten
- Borstvoeding 41 bijeenkomsten
- Fit Zwanger 19 cursussen
- Fit Mama 8 cursussen
- Positief Opvoeden 6 cursussen

In Tongelre is gestart met Centering Parenting, groepsconsulten voor zuigelingen, begeleid door een Jeugdarts en JGZ-verpleegkundige. In deze setting leren ouders niet alleen van de professionals, maar vooral ook van elkaar.

In Meerhoven zijn oppascursussen gegeven voor tieners.

In Stratum is een workshop Gezond Bewegen gegeven voor ouders van baby's in de leeftijd van 4-6 maanden. De 9 deelnemende ouders waren positief over de uitleg van de kinderfysiotherapeut en kinderdiëtist.

Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA)

Jeugdarts aan het woord namens team PGA ZuidZorg:

Het afgelopen jaar was hectisch, met in de regio veel asielzoekers, die vaak maar korte tijd op een van de AZC-locaties verbleven: de centra in Budel en Eindhoven, POL locatie Cranendonck en de tijdelijke locaties in Valkenswaard, Veldhoven en Middelbeers. Het afnemen van hielprikken en gehoorscreeningen, en de intakes, vaccinaties en dossiervorming, en het weer overdragen van de kinderen naar elders ging in rap tempo. Er is intensief samengewerkt met medewerkers op de verschillende centra en er is regelmatig gebruik gemaakt van de Tolken telefoon. Inmiddels zijn de meeste centra weer gesloten. De gezinnen en de kinderen die in Nederland zijn gekomen en statushouder zijn verdienen nog steeds speciale aandacht. Daar willen wij ons in 2017 extra voor inzetten. Met de ervaring en kennis van ons PGA team kunnen wij deze groep extra steun geven.

Beeldbegeleiding

Bij beeldbegeleiding wordt tijdens een contactmoment, waarin ouders een hulpvraag hebben, een opname gemaakt van ouder en kind door de Jeugdverpleegkundige. Het maken van deze opname geeft inzicht in de interactie tussen ouder en kind. Tijdens het contactmoment wordt met de ouder de opname teruggekeken en besproken volgens de basisprincipes van videohometraining. In 2016 zijn in alle teams medewerkers geschoold en is de eerste ervaring opgedaan. Dit wordt in 2017 verder uitgebouwd.

Een verpleegkundige aan het woord:

“Tijdens een 4 maanden consult op het consultatiebureau trof ik een moeder die erg onzeker was, ze zat met zichzelf in de knoop en had het idee dat haar kindje haar als moeder minder leuk vond dan andere mensen. Ik heb toen beeldbegeleiding toegepast: 30 seconden gefilmd met de iPhone en direct met de moeder teruggekeken. Samen zagen we een mooi voorbeeld van positieve interactie. Hierdoor stond de moeder open voor Video Home Training. Dit heeft opgeleverd dat moeder heeft gezien dat er heel veel positiefs in het contact is tussen haar en haar kindje, waardoor ze lekkerder in haar vel zit en zekerder is als ouder.

Koemelkallergietesten

In 2016 zijn 86 kinderen getest op koemelkallergie, op drie ZuidZorg locaties in Veldhoven en Eindhoven. Deze test werd vroeger in het ziekenhuis uitgevoerd, maar het uitvoeren ervan door de JGZ-professional op de eigen locatie heeft veel voordelen: Laagdrempelig, hoger bereik, waardoor meer gezondheidswinst, goede begeleiding van verpleegkundige bij introductie koemelk. Daarnaast is het kosteneffectief (circa 500 euro per jaar per kind) en ontlast het 2e lijns gezondheidszorg. Bij 63% van de kinderen was het resultaat negatief, 16% dubieus en bij 21% positief.

Gewicht

	ondergewicht	overgewicht	obesitas
Eindhoven	0,8%	2,1%	0,7%
Gehele werkgebied	0,6%	1,8%	0,3%

Zo nodig verwijst de Jeugdarts, in samenspraak met ouders, een kind naar de kinderarts voor diagnostiek naar onderliggende factoren en/of complicaties van ernstig overgewicht. Ondersteuning in het aanpassen van voedings- en leefpatroon kan worden gerealiseerd via verwijzing naar een diëtiste, of naar het medisch kleuterdagverblijf voor plaatsing in een speciale peutergroep en/of ambulante begeleiding.

In Eindhoven Noord zijn er een aantal initiatieven opgestart vanuit SGE Orion voor de aanpak van overgewicht bij (jonge) kinderen. Als JGZ verwijzen wij regelmatig naar deze mogelijkheden.

In de Achtse Barrier participeren wij in het Zorgprogramma Overgewicht bij Kinderen, samen met GGD praktijkondersteuner GGZ-Jeugd, diëtist, kinderfysiotherapeut, WIJ Eindhoven, Jeugdpsycholoog (praktijk OOG) en de aangesloten huisartsen.

Clientbetrokkenheid

Samen met regionale JGZ-partners Zorgboog en GGD Brabant Zuidoost heeft ZuidZorg een in maart 2015 een klantarena georganiseerd. Hieruit zijn veel waardevolle inzichten gehaald. Bijvoorbeeld het belang van een doorgaande lijn in de JGZ van -9 maanden tot 18 jaar.

Aan het einde van de zuigelingen- en peuterperiode wordt een evaluatieformulier ingevuld. Gemiddelde waardering: 8

Nieuw digitaal dossier

In 2016 zijn we overgestapt naar een nieuwe leverancier voor het kinddossier. Dit is ingezet als een gezamenlijk project met Zorgboog en GGD Brabant Zuidoost, met als doel een betere samenwerking. De overgang naar het nieuwe programma is niet vlekkeloos verlopen en heeft het aanleveren van gegevens t.b.v. de jaarverantwoording bemoeilijkt, maar inmiddels is de implementatie gereed.

Samenwerking en afstemming met ketenpartners

Peuterspeelzalen en kinderdagverblijven

- VVE-scholing voor alle artsen en verpleegkundigen, werkzaam in Eindhoven
- Alle speelinlopen in Eindhoven worden regelmatig door een Jeugdverpleegkundige bezocht zodat ouders en leidsters terecht kunnen met hun vragen. Tevens worden op verzoek thema-voorlichtingen gegeven. Deze bezoeken hebben tevens een signalerende functie en ondersteunen het afstemmingsgericht werken.
- Met alle peuterspeelzalen en kinderdagverblijven vindt overleg plaats over kinderen in het kader van VVE.

Huisartsen

Alle JGZ-teams zijn erop gericht om met de lokale huisartsen contact op te bouwen en te onderhouden. Vaak is er structureel overleg tussen de huisartsenpraktijk en het JGZ-team. Overal wordt waar nodig ad hoc overleg gevoerd in het kader van sluitende zorg

Prenataal

- Op centraal niveau zijn er samenwerkingsafspraken met de verschillende Verloskundige SamenwerkingsVerbanden (VSV's).
- Daarnaast hebben de JGZ-teams samenwerkingsoverleg met de lokale verloskundigen
- Een Jeugdarts neemt deel aan het multidisciplinair overleg (MDO) van de POP-poli van het MMC. Vanuit dit MDO en vanuit het Catharina ziekenhuis worden prenatale huisbezoeken aangevraagd. Hierdoor risicogezinnen al vroeg in beeld.

Samenwerking WIJ Eindhoven

- Generalisten van WIJ Eindhoven en de JGZ-professionals zijn steeds beter van elkaar op de hoogte van hun betrokkenheid bij een gezin en werken steeds beter samen in een gezin. Om afstemming van de zorg in een gezin te bereiken, vindt er regelmatig overleg plaats. Ook dankzij de registratie in Zorg voor Jeugd zijn de professionals op de hoogte van elkaars betrokkenheid in een gezin. Volgens de nieuwe Jeugdwet kunnen zowel generalisten als jeugdartsen verwijzen naar Jeugdhulp.
- Om de samenwerking te bevorderen is in Eindhoven is op ieder locatie minimaal twee maal per jaar structureel overleg met Wij Eindhoven.

Spilcentra

- Er bestaat een goede samenwerking met de verschillende Spilcentra. In 4 Spilcentra zijn we fysiek gehuisvest. De JGZ verpleegkundigen nemen in 3 centra deel aan het structurele MT overleg.

Overige ketenpartners

- Halfjaarlijkse 'warme overdracht' en afstemmingsoverleg met JGZ 4-19 jaar.
- Overleg kinderfysiotherapeut en (pré-)logopedisten
- In Kronehoef is er jaarlijks een overleg met de (pré-)logopedisten.
- Lactatiedeskundige, resulterend in een scholing voor artsen
- Samenwerking met NEOS, onder meer in het werkgebied Kronehoef bij de crisisopvang gezinnen en jongeren Odulpha. Hier is regelmatig afstemming met de begeleiders van NEOS.

Trends en verwachtingen voor 2017

- In 2016 zijn we samen met de Zorgboog en GGD Brabant Zuidoost gestart met het programma "GROEI!" waarin we een doorgaande lijn JGZ 0-18 hebben beschreven. Deze wordt in 2017 uitgewerkt in vier pilotgemeenten: Waalre, Geldrop-Mierlo, Best en Helmond. Ook buiten het programma GROEI! is er op alle niveaus steeds meer samenwerking met onze JGZ-partners in de regio.
- Een aangekondigde wetswijziging van de Wet publieke gezondheid (Wpg) leidt per 1 januari 2018 tot de overheveling van het budget voor het rijksvaccinatieprogramma naar gemeenten. ZuidZorg werkt in 2017 samen met de Zorgboog, GGD Brabant Zuidoost en gemeenten aan een concreet plan waarmee de continuering van het RVP na 2018 wordt gewaarborgd.
- In 2017 willen wij nog beter op de hoogte zijn van de ervaringen en wensen van onze cliënten. We werken aan digitalisering van onze cliënttevredenheidsmeting en zijn van plan klantenpanels te organiseren.
- ZuidZorg zal in 2017 werken aan de implementatie van Opvoeden.nl als digitaal platform voor opvoedingsvraagstukken.
- Een hernieuwde samenwerking met de bibliotheek in de vorm van Boekstart op de consultatiebureaus, bibliotheek voor de allerjongsten. Dit past bij de preventieve aanpak van taal- en ontwikkelingsachterstand van de JGZ.
- Toenemende focus op samenwerking met partners in de wijk zoals WIJeindhoven, Spilcentra en huisartsen
- Moeders informeren Moeders (MIM): bij dit programma worden moeders die daar behoefte aan hebben gekoppeld aan vrijwilligers: ervaren moeders, die tenminste elke maand op bezoek komen bij de MIM-moeders om ervaringen uit te wisselen. MIM is in 2015 gestart in de gemeente Best (9 trajecten in 2016) en in 2016 in Son en Breugel (4 trajecten). In Son en Breugel gaat het bij 3 van de 4 moeders om statushouders, bij wie de vrijwilliger al vanaf de zwangerschap betrokken was. In 2017 wordt MIM daarnaast uitgerold in Veldhoven en Eindhoven Zuid.
- De wens bestaat MIM in 2018 over geheel Eindhoven uit te rollen.
- Een project in Meerhoven om de zorgverlening aan expats beter aan te laten sluiten bij de behoeften van deze doelgroep.
- In samenwerking met Bureau Cement wordt onderzocht of er behoefte is aan een inloop voor jonge ouders en hun kinderen om de sociale contacten te vergroten.
- De JGZ neemt deel aan de verschillende coalities binnen de uitvoering van het speerpunt van de gemeente: Versterken van de sociale basis.
- Een toename van risicozorg binnen de groep niet westerse vluchtelingen.

Margret Foreman, Jeugdarts in werkgebied Tongelre aan het woord

“Het is onze taak om naar onze kinderen te kijken en te zeggen: “Je bent niet perfect en je gaat tegenvallers meemaken in je leven, én je bent de moeite waard om van gehouden te worden en erbij te horen.” Geef me een generatie kinderen die op deze manier opgevoed wordt en er komt einde aan de problemen die we in de wereld zien.”

Tot deze conclusie komt Brené Brown, onderzoekshoogleraar maatschappelijk werk aan de Universiteit van Houston, Texas, tegen het einde van haar TEDx-voordracht “De Kracht van kwetsbaarheid” uit 2010.

Een conclusie die het hart raakt van mijn werk als Jeugdarts en die eenieder die betrokken is bij de zorg voor onze jeugd mag inspireren. Hoe prachtig is het immers, om een professionele bijdrage te leveren aan het welzijn van de huidige en de volgende generaties, en aan de maatschappij die door eenieder van hen vormgegeven wordt? Een onderbouwd standpunt ook, dat het verdient om een uitgangspunt en kompas te zijn voor deze zorg en de daarbij horende samenwerkingsvormen.

Jeugdarts Marloes Coenen over de gemeente Eindhoven, regio zuid (Strijp, Gestel, Stratum).

2016 voor Team Eindhoven Zuid het jaar van de samenwerking:

- Samenwerken aan een nieuw dossier, samen met GGDBZO en Zorgboog
- Samenwerken met ketenpartners, resulterend in een succesvolle gezamenlijke workshop gezond bewegen met fysiotherapeuten en diëtisten.
Start van een gezamenlijk overleg met de huisartsen in de vorm van jaarlijks een actieve lunchbijeenkomst in Stratum. Tevens nemen we actief deel aan de Speelinloop.
- Samenwerken binnen het team, elkaars capaciteiten kennen en gebruiken
- Samenwerken om de zorg te verbeteren, onder andere bij gezamenlijke intervisie om de bestaande programma's te waarborgen
- Samenwerken met ouders, de wens om te starten met MIM. Daarnaast zijn er oppascursussen georganiseerd en zijn we actief bezig met Facebook Joepie

